

v letošním roce již počtvrté v historii Pardubického kraje vzdáváme hold významným osobnostem, jejichž každodenní činnost obohacuje životy nás všech, kteří v tomto regionu pracujeme a žijeme. Tento slavnostní večer je i v letošním roce spojen s krásnými secesními prostory Východočeského divadla v Pardubicích. Prkna, která znamenají svět, však budou pro dnešek patřit našim oceněným.

Symbolickým slovem DĚKUJI ve skleněných plastikách z dílny designérů Pavla Ševčíka, Dariny Lepišové a skláře Oty Svobody vyjadřujeme poděkování a úctu lidem, kteří věnují velké úsilí a svůj volný čas rozvoji našeho regionu nebo svou činností šíří jeho dobré jméno u nás i v zahraničí. Po-

děkování patří také těm, kteří ani na moment nezaváhali a obětavě přispěli k záchraně lidských životů.

Svého dalšího laureáta dnes najde také medaile hejtmana. Od roku 2014 ji získalo již 14 osobností a jeden tým, jejichž činy jsem chtěl vyzvednout a připomenout veřejnosti.

I v tomto roce se ukazuje, že v Pardubickém kraji žije celá řada zajímavých osobností, které mohou sloužit jako vzor nám všem, a je mi ctí je představit a veřejně jim poděkovat.

Martin Netolický,
hejtman Pardubického kraje

Pardubice 3. května 2017

Ocenění Pardubického kraje

Pardubický kraj od roku 2014 oceňuje významné osobnosti nebo právnické osoby spjaté s regionem prostřednictvím dvou cen a jedné medaile. Nositele cen nominuje veřejnost, udělení schvaluje Zastupitelstvo Pardubického kraje. Ocenění je poděkováním za příspěvek k rozvoji kraje, rozšiřování jeho dobrého jména nebo za výjimečný skutek.

Cena za zásluhy o Pardubický kraj

je určena osobnostem, kolektivům nebo organizacím za mimořádnou činnost pro rozvoj kraje a za zásluhy o kraj. Ocenění získávají uměleckou skleněnou plastiku, odznak se stužkou a pamětní diplom.

Cena Michala Rabase za záchranu

je určena osobnostem, kolektivům nebo organizacím za mimořádné nebo dlouhodobé zásluhy v oblasti záchrany života, zdraví nebo jiných významných hodnot. Ocenění získávají uměleckou skleněnou plastiku, odznak se stužkou a pamětní diplom.

Medaile hejtmána Pardubického kraje

je udělována hejtmánem Pardubického kraje vybraným osobnostem za jejich zásluhy v oblasti propagace kraje nebo významným hostům při jejich návštěvě našeho regionu. Ocenění získávají medaili se stužkou a pamětní diplom.

Laureáti ocenění z předchozích let

CENA ZA ZÁSLUHY O PARDUBICKÝ KRAJ

2013

Ing. Akad. arch. Miroslav Řepa, *architekt*
Ing. Yvona Rybová a Ing. Petr Ryba, *folkloristé*
Marie Sedmíková, *odbornice na ex libris*

2014

Luděk Štěpán, *zakladatel skanzenu Veselý Kopec*
Manželé Magda a Petr Kučerovi, *majitelé zámku Nové Hradý*
Králická pevnostní oblast a Společnost přátel
čs. opevnění

2015

RNDr. Daniel Smutek, *geolog a hydrogeolog*
MUDr. Václav Volejník, *CSc., ředitel Hamzovy léčebny Košumberk*
PhDr. Jiří Kotyk, *Ph.D., historik*
akad. soch. Olbram Zoubek, *sochař a restaurátor*

CENA MICHALA RABASE ZA ZÁCHRANU

2013

Veronika Kolařová, *studentka gymnázia*

2014

Ladislav Pulpit, *řidič autobusu*
Radek Biedla, *učitel SOŠ automobilní v Ústí n. Orlicí*
Lukáš Kamaryt, *strážník Městské policie Pardubice*

2015

Eliška Matysová a David Jandourek, *studenti SŠ zdravotnické a sociální*

MUDr. Jiří Pol, *lékař Nemocnice následné péče v Moravské Třebové*

MEDAILE HEJTMANA PARDUBICKÉHO KRAJE

2014

Ondřej Moravec, *biatlonista*
MUDr. Peter Chudík, *župan Prešovského samosprávného kraje*

2015

MUDr. Michaela Tomanová, *MBA, ředitelka rehabilitačního ústavu Brandýs nad Orlicí*
Eva Faltusová, *dobrovolná hasička*
Marie Stará, *dobrovolná hasička*
Josef Jirůse, *dobrovolný hasič*
RNDr. Josef Kubát, *matematik*
Ing. Lukáš Novák, *profesionální hasič*

2016

MUDr. Marie Blažková, *zakladatelka Hospice Chrudim*
Mgr. Marie Hubálková, *ředitelka Oblastní charity Pardubice*
David Stárek, *hokejbalista*
HBC Autosklo-H.A.K. Pardubice, *hokejbalový tým*
SDH Zbožňov
Martin Lidmila, *dobrovolný hasič*
Emil Dušek, *dobrovolný hasič*

medaile hejtmana Pardubického kraje

Pavel Stara, DiS.,
sportovní manažer

Čtyřicetiletý Pavel Stara je úspěšným sportovním manažerem, který se do povědomí veřejnosti dostal jako generální manažer Basketbalového klubu Pardubice, ve kterém dnes působí jako předseda představenstva a spolujitel. Klub v loňském roce přivedl na vrchol, když se po dvaadvaceti letech podařilo zvítězit v Českém poháru a poprvé v historii se zúčastnit FIBA Europe Cupu.

Roky tvrdé manažerské práce přinesly velký sportovní úspěch, Pavel Stara ale i tak zůstával v širší známosti pouze u sportovních fanoušků. To zcela změnil loňský projekt Olympijského parku Pardubice. Pavel Stara stál v čele celého projektového týmu a pod jeho vedením se uskutečnila neúspěšnější doprovodná akce brazilské letní olympiády v celé republice. „*Olympijský park jsme dělali jako součást rodiny, přičemž centrum bylo na Lipně a vedle nás fungovala ještě Plzeň a Ostrava. My jsme nakonec měli největší návštěvnost, sportovní kluby v parku Na Špici oslovily celé rodiny,*“ říká Pavel Stara, pod kterým v horkých srpnových dnech pracovaly na úspěchu Olympijského parku Pardubice tři stovky dobrovolníků z desítek sportovních klubů. Akce trvající šestnáct dní přitáhla více než 370 tisíc lidí z širokého okolí a výrazně oživila jindy o letních prázdninách ospalé Pardubice.

Ve smysluplnost Olympijského parku Pardubice přitom před jeho zahájením věřil málokdo. Kritici už dopředu akci vyčítali to, že se koná v době dovolených,

kdy se město vyliční a ten, kdo v něm zůstane, půjde raději za sluníčkem na pláž než za sportem do parku. Pavel Stara se ale nenechal zvíkat a nadšení probudil i v celém týmu spolupracovníků. „*Nikomu nevyčítám, že nám nevěřil, to je často jen nedostatek informací o koncepci projektu. Ukázal to už zahajovací průvod, při kterém bylo v ulicích zhruba osmdvacet tisíc lidí. Ten dával tušit, že veřejnost akci vzala za svou. Samotný průvod pak byl výbornou reklamou nejenom pro město, ale pro celý region,*“ vzpomíná Stara.

V Pardubicích už dnes žije jen málo pamětníků, kteří zažili podobně velkou a podobně navštěvovanou akci. Tou byla totiž v roce 1931 Výstava tělesné výchovy a sportu, která se svým milionem a čtvrt návštěvníků za čtyři měsíce trvání asi jako jediná může měřit s Olympijským parkem Pardubice. „*Zpětně si člověk uvědomí, jakou měl odvahu, aniž by vlastně úplně tušil do čeho jde a kdyby to věděl, možná by přemýšlel daleko víc, zda se do toho pustí,*“ konstatuje při tomto srovnání Pavel Stara, který přiznává, že mu Olympijský park Pardubice přirostl k srdci a společně s kolegy na něj vzpomíná jako na velmi silný životní moment. Obrovský úspěch Olympijského parku Pardubice a jeho velký ohlas u veřejnosti přivedl letos Staru opět do čela projektového týmu. Ten do doby další olympiády bude ve městě každoročně pořádát Sportovní park Pardubice.

Cena Michala Rabase za záchranu

Tereza Jakobová, studentka

Náhody hrají v lidském životě mnohdy velkou roli. Někdy mají dokonce roli klíčovou pro samotné zachování života. Jedna taková náhoda přivedla studentku Adiktologie na 1. Lékařské fakultě Univerzity Karlovy Terezu Jakobovou na místo, kde zachránila život malého dítěte. „Byla jsem u dědečka a šla jsem vytrítit odpad,“ vzpomíná na loňské osudné květnové odpoledne Tereza, které se poklidný den rázem proměnil na boj o život ročního chlapečka. „Pak jsem uviděla paní Pokornou s Ondráškem...“ Paní Pokorná šla pro dítě do školky, s sebou přitom měla v kočárku malého Ondru. Chlapec se ovšem z ničeho nic začal dusit. Maminka ho proto rychle odpoutala, vyndala z kočárku a snažila se dostat z něj něco, čím se mohl dusit. „Nic z něho nešlo. Začala se mě zmocňovat hysterie a volala jsem na další maminku, aby rychle volala záchranku... Přestával dýchat, chroptěl a začal modrat. Když byl úplně modrý, tak jsem se s ním v jednu chvíli začala loučit. To byl těžký okamžik,“ popisuje emotivní chvíle, které jsou pro každého rodiče noční můrou, Šárka Pokorná. Snahu přivést syna k životu maminka nevzdala, její laické pokusy ale nevedly ke kýženému výsledku. „Najednou se ozvalo jako v nějakém filmu: »jsem zdravotní sestra, potřebujete pomoc?«,“ vzpomíná s pohnutím v hlase paní Pokorná.

Náhoda jí totiž přivedla do cesty právě Terezu Jakobovou, která si ročního Ondráška od maminky převzala a začala ho oživovat. Tereza dítě přenesla do budovy školky,

zahájila resuscitaci, o které zároveň informovala po telefonu dispečink záchranné služby. „Mám bakalářské vzdělání v oboru všeobecná sestra, takže jsem si vzpomněla, co jsem se všechno naučila na Technické univerzitě v Liberci,“ vysvětluje Tereza Jakobová svůj skutečně odborný zásah. Ten byl důležitý především proto, že se jednalo o malé dítě, u kterého, a to Tereza zdůrazňuje, je nutné postupovat jinak než v případě dospělého. „Resuscitovala jsem jenom dvěma prsty v poměru patnáct ku dvěma, přičemž od třinácti jsem si počítala nahlas, abych nezapomněla vdechnout. Vdechovala jsem pouze obsah dutiny ústní,“ popisuje přesně způsob, kterým Ondru vracela zpět do života. Jednala přitom víceméně podvědomě, protože jak sama říká, vše šlo tak rychle, že na přemýšlení nebyl čas.

Především pro malého Ondru bylo obrovským štěstím, že se na místě objevil někdo, kdo věděl, co přesně má dělat. Někdo, kdo ho dokázal udržet při životě až do příjezdu lékařky ze záchranné služby a přitom zvládl organizovat a zapojit do pomoci ostatní. Přestože to pro Terezu Jakobovou nebyl první případ, při kterém byl v ohrožení lidský život, vzpomínky na loňský květen jsou pro ni stále bolestivé. „Nerada na to vzpomínám, byli jsme na velice tenkém ledě. Bylo to první dítě, u kterého jsem byla v podobné situaci. Byl to strašný adrenalin, pode mnou leželo roční dítě, jehož život byl v mých rukách,“ uzavírá Tereza.

Cena Michala Rabase za záchranu

Daniel Přikryl,
žák základní školy

Obec Horní Čermná a nedaleký městys Dolní Čermná jsou poklidným sídlem pro necelé dva a půl tisíce obyvatel. A také pro zhruba padesátku dětí, které tady žijí v dětském domově. Děti různého věku obývající útulné prostředí domova mají svoje sny, radosti i trápení, nijak zvlášť se od svých vrstevníků neliší. Výjimku tady ale přece jenom najdeme. Nenápadný kluk vynikl tím, že zachránil chlapce, se kterým byl loni v létě na táboře Jitřenka.

„Šli jsme z odpoledního programu zpátky do chatek,“ vzpomíná na událost, která z něj udělala zachránce, Daniel Přikryl. „Kamarád přitom zakopl o schody, jednou rukou se opřel o stěnu a druhou naletěl do skleněné výplně dveří.“ Nešťastná náhoda způsobila to nejhorší, co způsobit mohla - řezné zranění ruky spojené se silným krvácením. Spolutáborníci vybíhali z pokojíků, žádný z nich ale neuměl poraněnému pomoci. „Když jsem vyšel z pokoje a viděl, co se stalo, zatlačil jsem palcem ránu. Další kamarád pak podal ručník, kterým jsme mu ji obvázáli. Ostatní kluci ho potom odnesli za zdravotníci,“ vypráví Daniel naprosto klidným hlasem, jakoby ani nešlo o záchranu lidského života, při které tekla krev a šlo doslova o vteřiny. Sám říká, že jednal instinktivně na základě toho, co o první pomoci slyšel ve třetí třídě ve družině, a podle toho, co má odkoukáno z filmů. Krev prýstící z ruky kamaráda, který jen v šoku stál, mu prý nevadila a tak udělal to, co bylo potřeba.

Zajímavé na celé události není jen Danova ducha-přítomnost, ale i to, že ji nepovažoval za nijak důležitou a po návratu zpět do dětského domova se s ní nepochlubil. Vedení domova se o příběhu, při kterém jejich svěřenec zachránil lidský život, dozvědělo až z poděkování, které přišlo od vedoucích tábora Jitřenka. *„Myslím, že tomu nepřikládal žádný velký význam,“* domnívá se psycholožka dětského domova Lenka Beranová. *„Ani ho vlastně nenapadlo, že udělal něco důležitého. Když jsem s ním potom mluvila, tak mi říkal, že ho ani nenapadlo o tom s někým mluvit.“* Daniel sám to vysvětluje tak, že si nemyslel, že by jeho skutek mohl někoho zajímat. Opak je ale pochopitelně pravdou. Čin ocenilo nejenom vedení dětského domova, kde žije, ale i ostatní děti. *„Diskutovaly o tom a ozývaly se tam hlasy i od některých starších, než je Dan, že oni sami by to, co udělal, nedokázali. Byla tam cítit úcta vůči Dandovi,“* doplňuje Lenka Beranová.

Čtrnáctiletý Daniel, který chodí do hasičského kroužku a uvažoval i o tom, že by v budoucnu pracoval jako záchranář, si z loňské události na táboře Jitřenka odnesl cennou zkušenost. *„Přál bych všem, kteří se dostanou do podobné situace, aby se nebáli a přistoupili k tomu podobně a pomohli,“* říká Daniel, který se těší na to, že při slavnostním ocenění bude jeho rodina, která uvidí, co dokázal. Radost má samozřejmě i z toho, že pyšní jsou na něj i ti, kteří se o něj starají v Dětském domově Dolní a Horní Čermná.

Cena Michala Rabase za záchranu

Petr Kmoníček,
technik

Je středa 18. května 2016. Pětapadesátileté prodavače v pardubickém krejčovství pomalu končí směna, když do dílny vchází sedmadvacetiletý muž. Prakticky bez varování na ní útočí nožem, kterým ji bodne do krku. Žena proti agresorovi bojuje, další ránu nožem zastavuje rukou a přestože ji útočník bije tyčí, podaří se jí utéct. „Když jsem vyběhla z dílny, upadla jsem na chodníku a křičela o pomoc,“ popisuje osudné okamžiky Jana Palasová. „Křičela jsem o pomoc, věděla jsem, že jsem hodně zraněná, všude bylo hodně krve, cítila jsem, jak ze mě teče.“ Paní Palasové jde o život. Nůž ji na krku způsobil pěticentimetrovou ránu a pouze díky obrovskému štěstí minul jen těsně hlavní cévy.

Šťastnou náhodou v té chvíli ulici projíždí auto, kterým se do práce se svým kolegou vrací Petr Kmoníček. Ten periferně vidí, že se něco děje. Okamžitě šlape na brzdu a vrací se k místu, kde už je shluk lidí. Kolemjdoucí sice už zavolali záchranku, těžce zraněné ženě ale nedokážou účinně pomoci. Na rozdíl od nich si ale Kmoníček umí poradit, a to i díky tomu, že prožil sedm let práci na záchrance. „Na místě byly velké emoce, lidi se paní ptali, co se jí stalo, ona jim odpovídala a byla poměrně hodně rozčilená,“ vzpomíná Petr Kmoníček. „Srdce jí hodně pumpovalo, takže jsem ji potřeboval zklidnit a pak jsem ji musel ucpat velkou ránu, kterou měla ze strany na krku.“ Petr Kmoníček ví, že jde o vteřiny, neváhá, holýma rukama ucpává ránu a posílá kolegu do auta pro lékárníčku. „V tu chvíli jsem si

říkala, že už je to dobré, že už mám u sebe někoho, kdo se o mě stará. Lidí kolem mě v tu chvíli bylo hodně, ale nikdo z nich si neuvědomil, že mi jde o život,“ doplňuje k tomu Jana Palasová.

Petr Kmoníček zůstává na místě až do příjezdu záchranky, jejíž posádce ještě sděluje, jaká má paní Palasová zranění a jakou poskytl první pomoc. Těžce zraněná žena i díky jeho rychlému a účinnému zásahu přežívá a následně se pak uzdravuje.

Duchapřítomný zákrok nebyl pro Petra Kmoníčka první, v tomtéž měsíci poskytoval pomoc při vážné havárii na dálnici. „Když to přijde, tak se jenom člověk nesmí bát,“ říká Kmoníček a vysvětluje: „Myslím, že každý z nás to v sobě má, že máme k tomu odvalu. Všichni máme děti, máme příbuzné. V takové chvíli si stačí představit, že na místě zraněného, který potřebuje pomoc, je třeba můj děda. Nemůžeme to brát tak, že se jedná o cizího člověka, který nás nemusí zajímat. Ten člověk má taky rodinu, která bude trpět, když on tady nebude.“

Čin Petra Kmoníčka vyniká i proto, že dokázal zasáhnout jako jediný člověk ze všech, kteří tou dobou byli na místě. Vlastně jako jediný uměl poskytnout první pomoc, na níž závisel lidský život. „Lidé v tom mají ještě velké rezervy. Každý druhý má řidičský průkaz, při jehož získávání by asi měla být osvěta o první pomoci mnohem větší,“ dodává Kmoníček.

Cena Michala Rabase za záchranu

Sportovní klub FbK Orlicko-Třebovsko a florbalový rozhodčí

Krajské florbalové reprezentace se v sobotu 14. ledna letošního roku sjely do nové haly v České Třebové k turnaji, jehož nedělní finále mělo sportovní stánek za téměř šedesát milionů korun slavnostně otevřít. Místo toho málem došlo k obrovské tragédii...

Kolem deváté hodiny večerní je v České Třebové už poměrně klid. I proto byl rachot střechy, která se začala řídit na hlavu přibližně osmdesáti lidem, slyšet až na druhém konci města. „Došlo k tomu na začátku zápasu, po jednom z prvních přerušení hry,“ vzpomíná na osudnou chvíli jeden z rozhodčích Jiří Němec. „Díky tomu, že to byl poslední zápas a v hale už bylo málo lidí, bylo praskání slyšet. Zavržalo to jednou, za chvíličku znovu a pak už jsme všichni utíkali pryč.“ Jeho slova potvrzuje druhý z dvojice rozhodčích František Košnar: „Ozvalo se gradující praskání a velmi přesně si vybavuji pohled na uvolněný spoj vazníku v místě dolního pásu a dvou diagonál. Nebylo na co čekat.“

Z haly se museli během velmi krátkého času dostat hráči dvou družstev, rozhodčí, organizátoři i diváci. Skutečnost, že se to všem podařilo a nikdo nezůstal pod troskami, se dá označit skoro za zázrak. „Považuji to za událost ve svém životě, kdy nade všemi byla držena ochranná ruka. Kdyby se střecha začala propadat z druhé strany, psal by se jistě o této události jiný příběh,“ mluví o velkém štěstí František Košnar. „Snadná sázkou se dá říct, že ta střecha padala docela šikově,“ připouje se k tomu předsedkyně pořádacího klubu FbK Orlicko-Třebovsko Renáta Typlová.

Na únik z haly měli všichni ani ne čtyřicet sekund. Jen tak krátkou dobu trvalo, než se střecha zřítíla na místo, kde se ještě před pár okamžiky odehrával turnajový zápas. „Nikdo neváhal a všichni utíkali. Nebáli se třeba vběhnout do nářadovny a vyskočit oknem. Přitom si navzájem pomáhali, když někdo zakopl, ostatní ho zvedli. Myslím, že hodně zafungovala disciplína a sportovní duch,“ pokračuje Renáta Typlová.

Po prvotním úleku ale přišel venku druhý strach - obava z toho, zda některé z dětí nezůstalo pod troskami. „I když jsem se z haly do venkovního prostoru dostal jako jeden z posledních, nebyl jsem schopen říci, zda se podařilo všem uniknout. Doufal jsem v to, tak jako každý,“ přibližuje obavy po úniku z haly rozhodčí Košnar. „To byly nejhorší chvíle, které jsem tam prožil,“ svěřuje se Renáta Typlová. „Sice jsme se spočítali a byli si svým způsobem jistí, že v hale nikdo z nás nezůstal, ale to čekání, když trosky prohledávali lavinová psi, bylo hrozné. Neumím si představit, že by tam někdo zůstal, to by byla katastrofa...“

Zpráva o zborcené střechě haly, v níž se právě konal florbalový zápas, se okamžitě dostala do médií a na sociální sítě. Tím vyvolala nejistotu u blízkých všech účastníků sportovního klání. „Vyběhl jsem ven jenom v dresu jako většina ostatních. Naštěstí mi jeden z diváků půjčil telefon a umožnil mi zavolat domů, abych uklidnil manželku, se kterou jsme se krátce před tím dozvídali, že čekáme rodinu,“ uzavírá příběh se šťastným koncem Jiří Němec.

Cena za zásluhy o Pardubický kraj

Jaroslav Kulhavý,

olympijský vítěz

Je neděle 12. srpna 2012, poslední den XXX. olympijských her v Londýně. Na náročné trati Hadleigh Farm se jede závod horských kol, jehož favoritem je vzhledem k výsledkům v sezóně Švýcar Nino Schurter. Náš Jaroslav Kulhavý měl sezónu o poznání horší, nevyhrál ani jeden závod a je mnohými podceňován. Rodák z Ústí nad Orlicí se ale připravil dokonale a svou aktivitou trhá závodní pole. Schurter do posledního kola vjíždí jako první, netuší přitom, že na zádech si veze budoucího olympijského vítěze. Zhruba dvě stě metrů před cílem se ve stoupání Jaroslav Kulhavý opírá do pedálů, prožene se kolem Schurtera a v infarktovém závěru ho už před sebe nepustí. Je olympijský vítěz!!!

Kudy vede cesta sportovce na absolutní vrchol? U Jaroslava Kulhavého aleji lemovanou poháry a medailemi. Dvaatřicetiletý závodník je úplně prvním cyklistou cross country, který vyhrál všechno, co se vyhrát dalo. Ke zlaté olympijské medaili z Londýna přidal loni v Rio de Janeiro medaili stříbrnou, je juniorským mistrem Evropy i světa, dvojnásobným seniorským mistrem Evropy, vicemistrem i mistrem světa, vyhrál světový pohár a je také maratonským šampionem.

Už jako kluk se po rodném Ústí nad Orlicí a jeho okolí proháněl s kamarády na kole. Tehdy ještě na BMX. „Nebavilo mě běhat a na kole jsme se dostali dál, než bychom došli,“ vzpomíná Jaroslav Kulhavý, který si pak doma na rodičích vyškemral horské kolo. „Jakmile mi ho koupili, hned mě to chytlo. Pak přišly první závody,

a ty se mi podařily, tím pádem jsem měl motivaci zkoušet další.“ Za důležité přitom trojnásobný držitel titulu Král cyklistiky považuje, že ho ve snažení rodiče podporovali. Dostal se mezi kluky, kteří závodili na vyšší úrovni, začal s nimi jezdit a bavilo ho to stále víc. Na prahu dospělosti prorazil na mezinárodní scéně a stal se evropským a světovým šampionem. „*Do té doby to šlo opravdu strmě nahoru, hodně mě závodění bavilo a moc jsem si ho užíval,*“ doplňuje Kulhavý.

Vítězná olympiáda v roce 2012 byla pro něj, stejně jako pro ostatní úspěšné olympioniky, zlomovým momentem. „*Se zlatou medailí přišla řada dalších aktivit, společenských, sponzorských, mnoho komunikace s partnery, spolupráce na vývoji různých produktů,*“ popisuje závodník nesportovní činnosti, které se k jeho dosaavadní práci nabalily. Přehlédnout se nedá ani skutečnost, že jeho triumf nesmírně zpopularizoval v naší zemi závody horských kol a Kulhavý se prakticky přes noc stal vzorem. Sám si to uvědomuje, proto ho není až tak těžké potkat na akcích určených pro širokou veřejnost, zejména pro děti. „*Věnovat se takovým projektům je velmi důležité. Nejde jenom sebrat medaile a odjet domů. A když vám pak někde na závodech řeknou rodiče, že syn začal závodit, protože vás viděl v televizi, je to super,*“ dodává k tomu Jaroslav Kulhavý.

Cena za zásluhy o Pardubický kraj

doc. MUDr. Karel Havlíček, CSc.,
chirurg

Zhruba tolik pacientů, kolik obyvatel má například celá Litomyšl, měl na svém operačním stole emeritní přednosta Chirurgické kliniky Pardubické nemocnice doc. MUDr. Karel Havlíček, CSc. „*Dřív jsem dělal zhruba třista padesát různě velkých operací za rok. To netrvalo samozřejmě celý život. Když jsem začínal, tak jsem pět let hodně asistoval, pak ale bylo mnoho roků, kdy jsem operoval přibližně v těchto parametrech. Takže celkově je to určitě víc než deset tisíc pacientů,*“ vypočítává doc. Havlíček.

Narodil se před šestasedmdesáti lety v Havlíčkově Brodě, lékařskou fakultu absolvoval v roce 1964 na brněnské univerzitě. Během sedmdesátých let dosáhl prvního i druhého stupně atestace z chirurgie a také atestace z thorakochirurgie. Lékařskou odbornost si v roce 1990 rozšířil o atestaci z pediatrické chirurgie, o tři roky později získal titul kandidáta lékařských věd a docenturu. Za téměř šedesát let nikdy nelitoval své volby. „*Určitě jsem si vybral dobře. Chirurgie je obor, který mi vyhovoval, obor, ve kterém jsem se snažil, abych uspěl nejenom já, ale i ti, které jsem měl kolem sebe,*“ říká doc. Havlíček tónem, který možná víc než samotná slova potvrzuje, že chirurgie je jeho celoživotní láskou. „*Když jsem přišel do Pardubic, mohl jsem si vybrat. Nabízeli mi gynekologii, úrazovou chirurgii, zvolil jsem si chirurgii.*“

Městu na soutoku Labe a Chrudimky zůstal Karel Havlíček věrný prakticky celou svou kariéru. Ve zdejší

nemocnici začínal jako sekundář, po šestileté pauze prožité na místní poliklinice se pak na chirurgické oddělení vrátil. V roce 1990 převzal po MUDr. Karlu Vojtěchovi, CSc., primariát na dětské chirurgii. „*Tehdy jsem měl ve svém chirurgickém životě největší strach, cítil jsem největší odpovědnost,*“ vzpomíná doc. Havlíček a dodává: „*Nemyslím, že by to bylo u dospělých jinak, ale pokud u dětí dojde ke komplikacím, které nejsou k zvládnutí, je to obrovská starost. Nezažil jsem větší odpovědnost než u operací dětí a indikací operací.*“

Po čtyřech letech u dětských pacientů se Karel Havlíček stal přednostou oddělení všeobecné chirurgie, kde působí, nyní už ve funkci emeritního přednosty, dodnes. Ať léčil děti nebo dospělé, vždy k nim přistupoval citlivě. Jako k pacientům. „*Ted se slovo pacient nepoužívá, používá se termín klient. Raději používám stále pacient, myslím si, že je výstižnější. Je odvozeno od slova patiens, to znamená trpící. Klienti jsou v advokátních kancelářích. Každý lékař musí k člověku, který je nemocný, přistupovat velice ohleduplně a řekl bych laskavě. A čím jsem starší, tím se mi to zdá důležitější,*“ říká Karel Havlíček.

Velkou zásluhu nemá doc. Havlíček jen na rozvoji zdejší chirurgie. Oboru se věnoval i jako předseda České chirurgické společnosti a vychoval také řadu lékařů a sester jako pedagog. „*Rád je vedu klásce a odpovědnosti k tomu oboru,*“ uzavírá Karel Havlíček.

Cena za zásluhy o Pardubický kraj

Smišený pěvecký sbor KOS Litomyšl

Mgr. Milan Motl, sbormistr; Mgr. Stanislav Leníček, ředitel školy

„Připadala jsem si jako v nebi, bylo to nádherné...“, „Koncert Vašeho sboru byl pro nás hlubokým hudebním zážitkem.“, „Připravili jste nejen hudbu, ale i celému sboru neskutečný a mimořádný zážitek...“

To je jenom letmý výběr z reakcí, které do návštěvní knihy zapsali nadšení diváci výkonů Smišeného pěveckého sboru KOS. Ačkoliv by se přitom mohlo zdát, že se jedná o profesionální hudební těleso, sbor tvoří zpěváci na pomezí dětství a dospělosti. Jeho přibližně osmdesát členů je totiž žáky a studenty Vyšší odborné školy pedagogické a Střední pedagogické školy Litomyšl. Pod jejími křídly už více než šedesát let úspěšně reprezentuje nejenom město Bedřicha Smetany, ale celý region na domácích scénách i v zahraničí. Do roku 2002 jako sbor dívčí, od nástupu sbormistra Milana Motla jako sbor smíšený.

„Možná právě proto, že se jedná o sbor smíšený, který má podle hudebníků jiný zvuk, jinou barvu, je těleso tak úspěšné,“ domnívá se ředitel školy Stanislav Leníček. *„V každém případě je za výsledky sboru obrovská práce sbormistra a jeho asistentů.“* Výtět úspěchů sboru je vskutku impozantní. Zlaté pásmo si jeho členové vyzpívali třeba na mezinárodním festivalu v Budapešti nebo na festivalu Young Prague, sbor získal také Grand Prix na Mezinárodním festivalu Letohrad. KOS se v posledních letech pravidelně účastní operního festivalu Smetanova Litomyšl, vystupoval v pařížské Invalidovně, absolvoval koncertní cestu do Kanady, loni pak byl na turné ve čtyřech státech USA.

Hybnou silou Smišeného pěveckého sboru KOS je jeho sbormistr Milan Motl. *„Mám obrovské štěstí v tom, že můj koníček je i mou prací, to je velká výhoda,“* říká devětatřicetiletý absolvent oboru hudba a historie na Pedagogické fakultě Univerzity Hradec Králové. *„Na škole mám výborné podmínky, sborem doslova žiji a myslím, že to přenáším i na studenty. Ti vidí, že když za něčím člověk doopravdy jde, věnuje tomu energii, tak se to vyplácí.“* Velké charisma mladého sbormistra považuje ředitel Stanislav Leníček za jeden z klíčů k úspěchu: *„Dokáže studenty tak nadchnout, že do sboru chodí rádi.“*

Skutečnost, že sbor působí při střední škole, má svoje výhody i nevýhody. Jednoznačným plusem je vedle kvalitního zázemí to, že studenti před nástupem do ústavu skládají talentové zkoušky z hudební výchovy. Naopak handicapem jsou každoroční odchody absolventů, kteří společně se školou opouštějí i sbor. Jeho nejvyzpypanější členové odcházejí, na jejich místo nastupují nováčci. Sbormistr Milan Motl ale neustálé vychovávání nových zpěváků za sysifovskou práci nepovažuje a dokonce v ní nachází i pozitivu. *„Na podzim, když přijdu o ty nejlepší zpěváky, si vždycky říkám, jak to bude zpívat. Máme nasmlouvané koncerty, jde o to, zda udržíme naši úroveň. Vždycky mám trochu strach, jak to bude vypadat,“* popisuje Motl. *„Na druhou stranu je to pro mě nová energie, kterou čerpám z nově příchodících zpěváků. To mě nabíjí a žene mě to k tomu, dotáhnout sbor na původní úroveň.“*

Cena za zásluhy o Pardubický kraj

Evžen Erban,
ředitel závodu o Zlatou přilbu

Pokud bychom hledali pardubické „rodinné stříbro“, zcela jistě by vedle perníku, hokeje a dostihů byla i plochá dráha a její legendární závod Zlatá přilba. Když název tohoto sportovního podniku vyslovíme, musíme také jedním dechem dodat jméno Evžen Erban.

Ne snad, že by Erban stál u počátků Zlaté přilby, jejíž první ročník se jel šestnáct let před jeho narozením, právě on je ale jejím dlouholetým organizátorem a propagátorem. Plochá dráha, to je náplň celého jeho života. „Na pardubickém plochodrážním stadionu se pohybují od svých šestnácti let. S plochou dráhou jsem vyrůstal, měl jsem ji v rodině,“ vypráví Erban, jehož strýcem byl Miloslav Špinka, velké jméno českého plochodrážního sportu. Erbanův bratranec Milan Špinka je dodnes jediným Pardubákem, který Zlatou přilbu dokázal vyhrát.

Není divu, že si vůně metanolu a burácení silných motorů mladého Evžena Erbana podmanily. Závodit začal jako devatenáctiletý v roce 1964 a za říditky motocyklu prožil na oválech patnáct let. Jeho kariéra skončila náhle při havárii na pražské Markétě, kde čtyřiatřicetiletý závodník najel do díry na trati a vletěl do hrazení, ke kterému ho přimáčkli vlastní stroj. Pozdě provedená operace znamenala ochrnutí a konec aktivním sportováním. Ale ne s plochou dráhou. „Je to pro mě droga,“ přiznává Erban. „Když jsem po úrazu ležel v nemocnici, přišly návštěvy a ptaly se, co bych potřeboval, odpovídal jsem: do igelitového pytlíku naberte od výfuku ten smrad a tady mi ho vymáčkněte...“

Evžen Erban nerad prohrává a ani po osudném květnovém čtvrtku roku 1979 se nevzdal. K ploché dráze se vrátil v několika rolích, z nichž ta hlavní spočívala v trénování u nás i v zahraničí. Zároveň se snažil pomáhat při organizaci proslulého pardubického závodu. „Už v době, kdy se moje závodnická kariéra chýlila ke konci, jsem pomáhal s domlouváním jezdců na Zlatou přilbu. Měl jsem oproti ostatním výhodu v tom, že jsem uměl jazyky,“ vzpomíná Evžen Erban, který se naplno do kolotoče okolo Zlaté přilby zapojil v roce 1984. „Od té doby se zabývám tím, že do Pardubic lákám špičku ploché dráhy, starám se o to, aby ji tady diváci mohli vidět.“

V roce 1988 převzal Erban po svém předchůdci Františku Kůrkovi roli tajemníka Zlaté přilby, od roku 1991 je v nejužším vedení závodu, jehož ředitelem je nepřetržitě od roku 2003. Legendárnímu závodu, který propaguje Pardubice ve světě, věnuje neuvěřitelné množství energie a úsilí. A také své bohaté kontakty. „Nedávno jsem byl v Berlíně a tam mi lidé říkali, jak se těší do Pardubic. Z depa na tribunu mi to trvalo snad půl hodiny, s každým jsem musel prohodit pár slov,“ usmívá se Erban, jehož těší obrovský zájem diváků. A nejenom zájem diváků, ale také kredit, který má Zlatá přilba u jezdců. „Každý chce vyhrát Zlatou přilbu. Vzpomínám, že když se Eriku Gundersenovi nepovedlo světové finále v Katovicích, řekl mi: to nevádi, přijedu vyhrát Zlatou přilbu. Bral to tak, že titul mistra světa a Zlatá přilba k sobě patří.“